Wydanie poranne

Przedpłata za „Głos Narodu" wynosi w Krakowie: miesięcznie kor. 2·—. Za odnoszenie do mieszkania dopłaca się 40 hal. miesięcznie.

Adres Redakcji i Administracji: róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej l. 7. Rękopisu Redakcja nie zwraca. Telefon Nr 190.

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny, założony w r. 1893 przez Józefa Rogosza.

REDAKTOR NACZELNY: Dr. ANTONI BEAUPRÉ

Wydanie poranne

Przedpłata na „Głos Narodu" wynosi na prowincji: miesięcznie kor. 2·70. W państwie niemieckiem kwartalnie: 10 koron. W innych panstwach kwartalnie koron 12·—.

Numer pojedynczy w mieście 10 h., na prowincji 12 h. Każda zmiana adresu 40 h. Numer niedzielny ilustrowany 14 hal.

Nr. 248 **Kraków, Sobota dnia 9 Września 1905 r.** **Rok XIII.**

Rozruchy w Japonji.

Tokio 9 września, (Reuter) Dnia 6 o g. wpół do 10-tej wiecz. ponowiły się rozruchy w śródmieściu. Z nastaniem ciemności zebrały się tłumy przed budynkiem ministerstwa spraw wewn. i usiłowały go podpalić. Przyszło do starć z policją, atoli tłum wobec licznego zebrania straży policyjnej nie odważył się zaatakować budynku ministerstwa. Dziesięć wozów tramwajowych podpalono. Także w dzielnicy Kansa przyszło do rozruchów; tam pod budynki podkładano ogień; tłumy zapełniły ulice i zajęły groźne stanowisko wobec policji. Po cofnięciu patroli z ulic i skoncentrowaniu policji tylko na szczególnie zagrożonych punktach, ulice zostały bez osłony i niespokojne żywioły były zupełnie swobodne. Atoli tłum zachowywał się spokojnie. Ogółem uwięziono 800 osób za zbiegowisko i podburzanie do gwałtów. Związek adwokatów postanowił bezpłatnie bronić wszystkich uwięzionych. Dotąd wiadomo o sześciu wypadkach poranienia podczas zaburzeń.

Oczekują, że po wczorajszej Radzie gabinetowej zostanie zarekwirowane wojsko, aby przy pomocy sądów doraźnych spokój w mieście utrzymać.

Londyn 9 września. Według telegramu *Daily Telegraph* rozruchy rozpoczęły się w Tokio z powodu uwięzienia pięciu przywódców ludowych. W poniedziałek wieczorem odbyło się zgromadzenie z protestem. We wtorek zebrał się setki tysięcy liczący tłum w parku Hibiga i zniszczył tam sztachety. Członkowie parlamentu wzywali tłum do wysłania depeszy do marszałka Oyamy, z żądaniem dalszego prowadzenia wojny i nieprzyjęcia pokoju, hańby dla narodu. Również uchwalono wysłać do mikada protest z prośbą, by nie ratyfikował pokoju. Po opuszczeniu parku dowiedział się tłum, że w gmachu ministerstwa spraw wewn. znajduje się Katsura i prefekt policji. Tłum zaatakował ten dom i strzelał do niego. Tysiące studentów połączyło się z demonstrantami. Policji grożono nożami.

Środa minęła niezwykle spokojnie. W nocy na środę odbyło się zgromadzenie zastępców z całej Japonji, na którem uchwalono prośbę do tronu, rady starszych i parlamentu, by traktatu pokojowego nie ratyfikować. Wiele wozów tramwajowych podpalono. Wreszcie wystąpiła kawalerja.

W środę odbyła się rada ministrów pod ochroną kawalerji.

Tokio 7 września. Wskutek rozmaitych wpływów usposobienie ludności spokojniejsze. Dzień minął spokojnie i według wszelkich pozorów nie zachodzi dziś obawa dalszych rozruchów. Gdy się ściemniło, spadł silny deszcz i rozpruszył tłumy.

Tokio 7 września. Komendant miasta jenerał Sukuma w obwieszczeniu wezwał ludność do stronienia od podżegaczy. W Tokio piątek minął spokojnie. Natomiast z Chiby donoszą o spaleniu prefektury i sądu. — Dziennik *Niroku* został zawieszony.

Paryż 7 września. Ministerstwo spraw zagr. otrzymało wiadomość, że gmach poselstwa franc. w Tokio wcale nie był zagrożony i zresztą strzeże go 80 żołnierzy; toż samo franc. misje.

Podpisanie traktatu pokojowego.

Petersburg 9 września. *Prawit. Wiestnik* donosi, że dnia 5 b. m. nastąpiło podpisanie traktatu pokojowego.

»Te Deum« w Rosji.

Petersburg 9 września. W katedrze wielkiego pałacu w Peterhofie odbyło się dziś z okazji zawarcia pokoju uroczyste »Te Deum«, w którem wzięli udział car, obie carowe, królowa grecka, wielcy książęta i wielkie księżne, jakoteż wysocy dygnitarze.

KRONIKA.

Zapiski osobiste. Minister spraw zewnętrznych hr. Agenor Gołuchowski przejechał we czwartek wieczorem o godz. 10-tej przez Kraków w powrocie ze Lwowa do Wiednia.

W powrocie z zagranicy do Warszawy bawią w Krakowie artyści teatrów warszawskich (reżyser) Bolesław Ładnowski i Mieczysław Fraenkel.

Również bawi w Krakowie dyrektor warszawskiego Towarzystwa muzycznego Zygmunt Noskowski.

Dyrektor policji krakowskiej radca rządu dr Michał Flatau po odbytym urlopie powrócił dziś rano do Krakowa.

Z Teatru. Pierwszą premierą nowego sezonu będzie poemat dramatyczny L. Staffa „Skarb", w szacie scenicznej, przejętej z teatru lwowskiego. „Legendę" St. Wyspiańskiego odłożono na życzenie autora do pełnego sezonu. Pierwszą nowością z repertuaru zagranicznego ma być komedja L. Fuldy „Maskarada". W poniedziałek odbędzie się przedstawienie „Tamtego", w którym dyr. Solski powróci do swej wybornej roli Strełkowa.

Wczorajsze przedstawienie „Urzędowej żony" wypełniło prawie zupełnie widownię teatru. Na przedstawieniu obecny był J. Paderewski.

Przyszły sezon koncertowy w Krakowie zapowiada się bardzo interesująco. W koncertach Tow. muzycznego usłyszymy oprócz nowego profesora konserwatorjum p. Lalewicza, Gemmę Bellincioni i szkockiego pianistę Frederica Lamond. Wystąpią również Burmester i Śliwiński. Rozpocznie sezon Ignacy Friedman w pierwszych dniach października.

„Harmonja" rozpoczyna z dniem dzisiejszym szkołę gry na wszystkich instrumentach. Wpisy codziennie oprócz niedziel i świąt od godz. 4 do 6 po popołudniu w kancelarji Towarzystwa (ul. Długa l. 34). Towarzystwo rozporządzające wyborowymi i rutynowanymi muzykami, poleca ich jako instruktorów dla orkiestr uczniowskich.

Dzieci polskie z księstwa Cieszyńskiego w liczbie 270 chłopców i dziewcząt przybyły we czwartek do Krakowa, powitane na dworcu przez miejscowy komitet T. S. L. Z dworca poprowadzono je z muzyką „Harmonji" pod pomnik Mickiewicza, gdzie złożyły trzy wieńce z wstęgami i gdzie na powitanie przemawiali prezes miejscowego Koła T. S. L. p. Małecki, dr Gertler i jeden z nauczycieli śląskich. Po odśpiewaniu pieśni udał się pochód przed kamień przysięgi Kościuszki, gdzie imieniem młodzieży przemawiał akademik p. Tomasz Buła, poczem odprowadzono dziatwę do kwater przy ul. Kopernika i do OO. Misjonarzy na Kleparzu.

Nazajutrz w piątek odbyła się dla uczestników o godz. 7 rano Msza św. w kościele Marjackim, o godz. 8 śniadanie, poczem nastąpiło zwiedzanie miasta, oraz zdjęcie fotograficzne grupy pod pomnikiem Mickiewicza.

Po południu odbyła się wycieczka na kopiec Kościuszki, a następnie w parku Jordana podwieczorek w głównym pawilonie, gdzie im. miasta powitał młodocianych gości wiceprezydent p. M. Chyliński; przemawiała również im. niewiast p. Strokowa, a im. zarządu głównego T. S. L. prezes dr Ernest Bandrowski. Za przyjęcie podziękował jeden z uczestników wycieczki p. Szatkowski i p. Puńcowa, a dziatwa zgodnie i z zapałem odśpiewała zwrotki Pieśni legjonów.

Dziś dalsze zwiedzenie miasta, a mianowicie Skałki i Wawelu, a odjazd nastąpi o godz. 2 po południu.

W Eleuterji odbędzie się w niedzielę dnia 10. września o godzinie 7. wieczorem zwyczajne zebranie niedzielne z programem: 1. Dalszy ciąg dyskusji o odczycie p. Turowskiego. 2. Produkcje muzyczno-wokalne. — Goście mile widziani.

Zjazd prawników kolei państwowych. W piątek rano przybyła do Krakowa wycieczka przeszło 40 prawników wszystkich dyrekcyi kolei państwowych. Powitani na dworcu kolejowym przez komitet miejscowy, uczestnicy zwiedzili Kraków, a po południu udali się do Zakopanego, gdzie dzisiaj urządzają wycieczkę do Morskiego Oka, a w powrocie do Krakowa zwiedzą saliny w Wieliczce. W niedzielę po południu odbędzie się posiedzenie uczestników zjazdu w sali konferencyjnej gmachu Dyrekcji kolei państwowej, celem omówienia spraw dotyczących zjazdu. Wieczorem bankiet pożegnalny.

Powrót z manewrów wojsk I go korpusu rozpoczął się wczoraj. Reszta piechoty przybywa dziś z powrotem do Krakowa.

Śp. Władysław Nemeksza zamianował jeneralnym spadkobiercą swego starszego brata Kazimierza Nemekszę, a w prywatnym liście polecał mu, aby kwotę 20.000 r. oddał na kolonje wakacyjne dla dzieci; wprowadzeniem w życie fundacji ma się zająć Wydział krajowy.

Niestosownego żartu dopuścił się wczoraj jakiś niepowołany dowcipniś na afiszach teatralnych, zapowiadających wystawienie w sobotę sztuki *Eros i Psyche*. — Mianowicie na tekst głoszący, że to „pierwszy występ Ireny Solskiej" nalepiono w miejsce imienia artystki białe kartki z wydrukowanemi słowami „mojej żony". Większa część afiszów, rozlepionych po mieście, została w ten sposób zmodyfikowana.

Zamach samobójczy. W czwartek o godz. 1 po południu słuchacz agronomji Jan. K. z Podola, zamieszkały pod l. 1 przy ulicy Czystej, w zamiarze samobójczym strzelił do siebie z rewolweru w okolicę serca. Wezwane pogotowie ratunkowe odwiozło go jeszcze przy życiu do szpitala św. Łazarza.

Wojowniczy stróż Wczoraj przed godziną 6 przed wieczorem szedł Antoni Pajtasz, malarz pokojowy w towarzystwie ucznia gimnazjalnego nie zagrodzoną ścieżką prowadzącą od rogatki Grzegórzeckiej koło cegielni ku rogatce Mogilskiej.

Pomimo, że nie ma ostrzeżenia, iż tędy chodzić nie wolno, stróż cegielni Banku hipotecznego (niewiadomego nazwiska) zaatakował przechodzących, a na uczynioną uwagę, że tamtędy przechodziły kobiety, pochwycił Pajtasza pod gardło i począł go dusić. Pajtasz wyrwał się i począł uciekać, w obawie jednak o pozostałego ucznia odwrócił się, a wtedy ów napastnik pochwycił strzelbę, którą miał przy sobie i z odległości 15 kroków strzelił, pakując w piersi i ubranie Pajtasza 48 ziarnek śrutu zajęczego. Pajtasz udał się po ratunek na klinikę. Przeciw wojowniczemu stróżowi wdrożono dochodzenie karne.

Zguba. Dwa złote damskie zegarki znaleźli wczoraj pp. Józef Skórka i Adam Ocktólowicz i złożyli je do odebrania w tutejszej dyrekcji policji.

Rozruchy na Kaukazie.

Baku 9 września. W środę w nocy proklamowano pokój między Ormjanami i Tatarami. Pożary wyrządziły ogromne szkody. Tereny naftowe jeszcze płoną.

Baku 9 września. (Pet. aj. tel.). Miejscowość Bałachany doszczętnie spłonęła. Tatarzy rabują wszystkie wartościowe rzeczy. Bibicibat jeszcze płonie. Na ulicach Baku nocą padają strzały. Banki i giełda zamknięte. Straty ogromne.

Baku 9 września. (W. A. T. K.). Rzezie i rabunki nie ustają. — Wobec uzbrojonych band Tatatarów miejscowa załoga wojskowa okazała się za słabą, tak, że musiano zawezwać artylerję.

Baku 9 września. W kopalniach w Bałachanach, gdzie zgromadzono znaczną siłę wojskową z artylerją, doszło do formalnej bitwy. Wielkie gromady robotników, którzy się skupili w szpitalu, — rozpędziło wojsko ogniem karabinowym i atakiem na bagnety. — Inne grupy, które zaatakowały obóz wojskowy, wojsko, liczące więcej, niż 1.000 ludzi, po części zabiło, po części zraniło i odegnało. W mieście brak środków żywności.

Tyflis 9 września. Miasto przepełnione jest zbiegami z Baku, którzy uciekli stamtąd, pozostawiając bez opieki całe swoje mienie. — Do władz zgłosiła się deputacja wielkich rafineryj nafty i wyraziła swe obawy o owe 25 miljonów

Europa w Azji. Skutkiem traktatu w Portsmouth zmieniła się karta Azji pod względem zakresu wpływów państw uprawiających w Azji politykę kolonjalną, a skutkiem układu angielsko-japońskiego nowe granice wpływów zostały utrwalone na czas dłuższy. Mapka powyższa przedstawia ten nowy podział Azji; kreski pionowe oznaczają przestrzenie objęte przez Rosję, poziome — przez Anglję, ukośne (od zachodu na wschód) — Ameryki i (odwrotnie) Francji, siatka — Holenderskie. Chiny, Mandżurja i Korea są biało oznaczone; jakkolwiek nominalnie tylko Korea weszła w sferę wpływów japońskich, faktycznie rozciągają się one na całą Mandżurję i Chiny.

pudów nafty, które znajdują się w rezerwoarach w Baku.

Tatarzy podpalili wszystkie gorzelnie i przędzalnie jedwabiu w Szuszy. Część robotników uciekła w góry, innych pomordowano. Wiele kopalń nafty, między temi kopalnie, należące do Tow. kaspijskiego zniszczono. Robotników osaczyli Tatarzy.

Tyflis 9 września. Z powodu wypadków w Szuszy, Baku i innych miejscowościach, uproszono od cesarskiego namiestnika pozwolenie wystawienia w miejscach bardziej odległych od posterunków wojska, milicji pod dowództwem oficerów i podoficerów wojsk miejscowych, która ma chronić mieszkania Ormjan.

Bomba w Białymstoku.

Białystok 9 września. (W. A. T. K.) Na komisarza policji Samsonowa dokonano zamachu. Strzelano doń z rewolweru i rzucono bombę. Samsonow odniósł lekkie rany. — Policja przytrzymała pewną osobistość, podejrzaną o wykonanie zamachu.

Kara za bunt.

Sebastopol 9 września. (W. A. T. K.) We czwartek wykonano wyrok sądu wojennego, skazujący czterech marynarzy za bunt na śmierć, mianowicie rozstrzelano: Pietrowa, Titowa, Czernego i Adamienkę.

Trzęsienie ziemi.

Rzym 9 września. Z Castellamare, Neapolu i Florencji donoszą o trzęsieniu ziemi.

Catanzaro 9 września. Także okręg Micastro bardzo ucierpiał od trzęsienia ziemi. W Martirano runęły prawie wszystkie budynki. Dotąd wydobyto tam z pod gruzów sześciu ciężko rannych, ale liczba prawdopodobnie będzie znacznie większa. Także Monteleone i Fiso prawie zupełnie zniszczone. W obu tych miejscowościach miało także wiele osób zginąć. W Stefaconi runęły wszystkie budynki. Zachodzi obawa że około 100 ludzi zginęło. Także wsie Piscopio i Trifaru zniszczone. Przybyło tam wojsko dla niesienia pomocy.

Monteleone 9go września. Nadchodzą tu straszne wiadomości o rozmiarach trzęsienia ziemi. Z niektórych miejscowości są już znane szczegółowe daty. W samem Monteleone zginęło 7 osób. W Stefanaconi wszystkie budynki zniszczone. 100 osób zginęło; w zupełnie zniszczonych Piscopio 50 osób; w Triparmi 60 osób, w Sangregorio 65, w Mileto 11 osób zginęło, a przeszło 200 ciężko rannych.

Rzym 9 września. Depesza z Cantazaro donosi, że w piątek o godz. 2 m. 55 nad ranem dało się uczuć silne trzęsienie ziemi, trwające 10 sekund. Wiele murów zarysowało się. Dwie osoby zostały zranione. Ludność obozuje pod gołem niebem.

Jeszcze bardziej niepokojące wiadomości nadchodzą z Monteleone w Kalabrji, gdzie 17 osób padło ofiarą trzęsienia ziemi, a 27 zostało zranionych.

W Messynie o godz. 2 min. 43 dało się uczuć silne trzęsienie ziemi, idące w kierunku z północy na południe i zaalarmowało ludność, ale nie pociągnęło za sobą ofiar.

Jedna miejscowość prawie całkiem została zniszczona przez trzęsienie ziemi.

W Reggio di Kalabria trzęsienie ziemi dało się uczuć o godz. 2 min. 44 i przeraziło ludność, która po większej części uciekła z mieszkań. Gwałtowność trzęsienia ziemi przewyższa trzęsienie z r. 1901.

TELEGRAMY.

Zakończenie manewrów.

Stekna 9 września. Wczoraj przed południem nastąpiło w namiocie cesarskim omówienie manewrów, poczem cesarz wyraził pochwałę wojsku i po złożeniu półgodzinnej wizyty pożegnalnej ks. Windischgrätzowej odjechał powozem do Strakonic, witany wszędzie entuzjastycznie przez ludność okrzykami »Slava!«. Tak w Strakonicach, jak następnie w Wolinie podziękował cesarz po czesku za objawy wierności.

Cholera.

Berlin 9 września. *Staatsanz.* donosi, że w czasie od 7 do 8 b. m. w południe zachorowało w Prusiech 19 osób, a 7 zmarło na cholerę. Ogółem zasłabło 123 osób, a zmarło 39 na cholerę.

Hamburg 9 września. Urzędownie donoszą, że poprzednio zasłabła kobieta zmarła w szpitalu na cholerę. Jedyny jeszcze chory na cholerę ma się lepiej. Dotąd izolowanym ros. wychodźcom, po 6 dniowej lekarskiej obserwacji pozwolono wsiąść na okręty.

Kwidzyń 9 września. *N. Westpr. Mitt.* donoszą, że jedna kobieta i 5 letnie dziecko zmarło na cholerę, a 1 osoba zachorowała.

Gdańsk 9 września. Z Malborga donoszą o trzech zasłabnięciach wśród objawów cholery.

Berlin 9 września. Na Fremdenstrasse zaszedł podejrzany wypadek śmierci. Ale obdukcja stwierdziła, że cholera w tym wypadku jest wykluczoną.

Fejervary w Wiedniu.

Budapeszt 9 września. Bar. Fejervary dziś udaje się do Wiednia, gdzie w niedzielę przed południem będzie na prywatnej audjencji u króla.

Mandat po Brejskim.

Toruń 9 września. Przy wczorajszym uzupełniającym wyborze do parlamentu z okręgu wyborczego Toruń Chełmn, spowodowanem unieważnieniem mandatu Brejskiego, został wybrany Niemiec, narodowy liberał Ortel przeciw Brejskiemu i Dremskiemu (soc.-dem.).

Bunt na manewrach francuskich.

Paryż 9 września. Z St. Etienne nadeszła wiadomość, jakoby na manewrach kompanja rezerwistów zrewoltowała się i opuściła pułk rozpraszając się wśród rewolucyjnych pieśni.

Rzym 9 września. W piątek umarł kardynał Bierotti.

Wydawca i Redaktor odpowiedzialny: Dr. Antoni Beaupré.
W Drukarni »Głosu Narodu« w Krakowie, pod zarządem S. Szembeka.